

Laiminga Medingėnų žemė

Viktorija DAUJOTYTĖ

Šiandien tie, kurie einame Šatrijos Raganos keliu, esame atsidūrę tarsi kitame pasaulyje, nes viename mūsų pasaulyje yra daug pasaulių. Medingėnų Švč. Trejybės bažnyčia yra Marijos Pečkauskaitės-Šatrijos Raganos krikšto bažnyčia. Čia ji buvo pakrikštyta, čia jai duotas Marijos vardas, vardas, kaip reta, atitkęs jos gyvenimą, nuostatas, pasaulėžiūrą.

Gimė šiame krašte mergaitė, kuri savyje turėjo ypatingos dvasios, netgi aiškiaregystės, didelio noro padaryti kažką kita, negu nugyventi paprastą gyvenimą. Sukurti tai, ko nėra.

Lietuvių kalba mums sako, kad slapyvardė, kurią pasirinko Marija Pečkauskaitė, reiškia reginčiosios vardą. Ragana yra kilusi iš lietuviško žodžio *regėti, sugebėti daug matyti, sugebėti regėti tai, ko mes, paprastai žmonės, negalime matyti.*

Kuriančiai, rašančiai – kūrėjai, be abejo, tai yra ypatingai svarbus vardas.

Čia, Medingėnų dvare, savo laiku buvo didelis šio krašto kultūros židinys, iš kur tyliai švietė kultūros šviesa. Šviesa, kuri pirmiausia buvo susijusi su tradicija. Dažnas iš mūsų jaučiame, kad dabar esame tarsi medžiai, kurių šaknys žemėje, bet dalis tų šaknų nukirsta, nukapota. Mes nė vienas arba tik retas kuris tegalime kiek daugiau pasakyti apie savo giminę, nes mūsų atmintis nesiekia toliau senelių. Jau nežinome savo prosenelių vardų. Mažai ką begalėtume pasakyti apie tai, iš kur mes atėję, kas mes, iš kur mes esame, kaip mes esame?...

Medingėnų dvaro Šiukštų giminė (Stanislava Šiukštaitė – Marijos motina), kaip man atrodo, yra viena iš stipriai jaugusių į šią žemę gimičių, kurių tradicijoje buvo ir kitų tautų kraujo. Viena iš Marijos probobučių buvo anglė. Nežinau kelių, kuriais į šį kraštą atkeliavo ta moteris. Gal ir ji ilgėjosi savo krašto. Gal liūdnei žvelgė į besileidžiančią saulę...

Medingėnų dvare buvo saugoma giminės tradicija, prosenių, promocijų portretai. Tame dvare nuolat skambėjo muzika, buvo senų knygų. Paveikslai iš šio dvaro pateko į kolekcionierių sąrašus, ir iš jų mes sužinome, kad jie ten buvo. Mažoji Marija regėjo ne tik kasdienybę, ji matė tą pasaulį ateinant ir iš praeities, kaip jos pačios, jos protėvių pasaulį. Manoma, kad Šiukštų pavardė yra netgi pravardinė, ir kad tas dvaras yra kito dvaro atšaka, vieno iš ten tarnavusių Šiukštų, kuris sugebėjo pelnyti savo pono pasitikėjimą ir malonę ir buvo dvariškių apdovanotas žeme.

Iš čia Mariją anksti išvežė į Labūnavą. Su motina ji lankydavosi Medingėnuose, buvo čia laukiama, lepinama. Vaikystėje Marija patyrė ypatingą malonę ir džiaugsmą – ciocių ir dėdžių meilę ir globą. Čia, Me-

dingėnuose, ji buvo mylima ir branginama viešnia. Ji maudėsi tose savo artimųjų džiaugsmo, globos spinduliuose. Ir vėliau, kai ji, jau suaugusi, atvažiudavo čia, Medingėnai jai būdavo poilsio, atokvėpio žemė – laiminga žemė.

Medingėnų patirtis, Medingėnų dvaro rūmų šviesa yra perėjusi į Marijos-Šatrijos Raganos kūrybą. Bočelių, tetų portretuose tas patirtis galima atsekti. Būtent iš Šiukštų giminės buvo stiprių moterų, linkusių į meną, Marija iš jų yra paveldėjusi kūrybos galią – ne tik žodžio, bet ir muzikos. Viena iš Šiukštaičių – Marijos motinos sesuo – buvo įžymi muzikė profesionalė, koncertavusi Varšuvos, Peterburgo miestuose. Ir pati Marija, be abejonės, turėjo prigimtinę muzikalumo dovaną, muzikinę klausą. Ir jos svajonėse buvo mintis, kad galėtų sekti savo tetos pėdomis – tapti muzike. Bet gyvenimas sukosi kita linkme. Dar būdama devyniolikmetė, ji ėmė abejoti, ar muzikės gyvenimas, muzika, kuri jai atrodė grožio viršūnė, ar ji nėra per daug toli nuo paprastų žmonių vargo, nuo jų rūpesčių. Ar ji pati turi teisę pasirinkti tokį gyvenimą, kuris turėtų priklausyti tik jai. Šita pamatinė mintis, kuri iškilo labai anksti, ir pakreipė Marijos gyvenimą kita linkme. Ji nusprendė gyventi taip, kad kuo mažiau leistų sau ir kuo daugiau galėtų skirti kitiems žmonėms. Tą liniją galime atsekti visame jos gyvenimo kelyje, jausmų pasaulyje.

Iš tų ir labai savita yra ši Marijos nusiteikimo linija: gyventi taip, kad būtų kažkas gero kitiems padaryta ir padaryta keliais lygmenimis: mokant, auklėjant, teikiant labdarą, globojant, šelpiant ir daugiausia viską darant savo rankomis. Gyventi taip, kad būtų įvykdytas tas didysis uždavinys – savęs paskyrimas kitiems uždavinys. Ir kartu gyventi taip, kad gyvenimas būtų dar ir sukuriamas, kad neužtektų to gyvenimo, kuris yra mums duotas, bet kad tas gyvenimas būtų tarsi padaugintas, padidintas kūryba ir vėl žmonėms padalintas.

Didis džiaugsmas yra kūrybos džiaugsmas. Ir toks pat didis džiaugsmas yra to kūrybos džiaugsmo siekti: skaityti, lankyti vietas, pasidžiaugti tuo, kad gali atpažinti tai, ką esi perskaitęs: nesu aklas, nesu kurčias, girdžiu, suprantu, žinau, kad tai yra mums sukurta, mums palikta. Ir jeigu mes to nematysime, neatpažinsime, nesuvoksime, nebranginsime, visa tai išnyks. Ir nebūs perduota kitiems. Ir mes vis labiau jausimės kaip medžiai, kurie pradeda džiūti dėl to, kad kai kurios jų šaknys yra nudžiūvusios.

Marijos krikšto bažnyčioje, Medingėnuose, yra laikas ir vieta mums apie tai pagalvoti. Nieko nėra be mūsų pastangų. Mums tik taip atrodo, kad atskirai yra rašytojai, atskirai yra bažnyčios. Viskas yra kartu.

Nuotraukose:

Rašytojos motina Stanislava Šiukštaitė-Pečkauskienė ir tėvas Anupras Pečkauskas

